

מדת בדת

לע"צ הגאון ר' שלמה זלמן בן ר' חיים
יהודה ליב אויערבאך זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 243 פרשת ואתחנן תשפ"ד

בבא בתרא נד-ס

שיעון זדף חיומי בדרך קצרה

רבה אומר שעוקבן בר נחמיה אמר לו ג' דברים בשם שמואל: שדינא דמלכותא דינא, והאריסות של פרסיים היא במ' שנה, ובעלי נחלה שקנו קרקע מהמלך לתשלום מסייה קנו ודוקא למס הקרקע אך למס גולגולת לא קנו שזה מס המוטל על האנשים עצמם, ורב הונא בר רב יהושע אומר שאפילו שעורים שבכד משועבדים למס הגולגולת, ואמר רב אשי שהונא בר נתן הקשה לו בשם אמיר שא"כ בטלה ירושת בכור שנוטל רק במוחזק וכיון שזה משועבד למס א"כ זה נקרא ראוי, ורב אשי אמר שא"כ גם לגבי מס הקרקע נאמר שבטלה ירושת בכורה אלא ודאי מדובר שהאב נתן את מס הקרקע ואח"כ מת א"כ גם לגבי מס הגולגולת מדובר שהאב כבר שילם ואח"כ מת, ורב אשי אמר בשם הונא בר נתן שהוא שאל את סופרי רבא והם אמרו שהלכה כרב הונא בר רב יהושע, אך יש לדחות שהם אמרו כך רק כדי לקיים את מעשיהם.

עוד אמר רב אשי שאדם מובטל מסייע למס הקהל וכל זה כשהם הצילוהו ואמרו שאין לו ולכן שילמו יותר אך אם ממוני המלך עצמם לא גבו ממנו בגלל שאין לו וע"כ כך השאר שילמו יותר אינו חייב לסייע להם.

רב אסי אומר בשם ר' יוחנן שמיצר וחצב מפסיקים בנכסי הגר אך אינם מפסיקים לענין פאה וטומאה ורבין אמר בשם ר' יוחנן שהם מפסיקים אפילו לענין פאה וטומאה ששנינו לענין פאה שנחל ושלולית **עמוד ב** ודרך הרבים ודרך היחיד ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע בין בימות החמה בין בימות הגשמים ולענין טומאה שנינו שהנכנס לבקעה בימות הגשמים ויש טומאה באחת השדות והוא אמר הלכתי במקום זה אך איני יודע אם נכנסתי לאותו מקום או לא ר"א מטהר וחכמים מטמאים שר"א סובר שספק ביאה טהור וספק מגע טומאה טמא, אך לענין שבת זה לא נחשב הפסק, ורבא סובר שזה נחשב הפסק גם לענין שבת ששנינו שאם הוציא חצי גרוגרת לרה"ר והניחה וחזר והוציא עוד חצי גרוגרת אם היה בהעלם אחד חייב ואם היה בשני העלמות פטור, ור' יוסי אומר שאם היה בהעלם אחד לרשות אחת חייב

דף נו ואם היה לשני רשויות פטור ורבה אמר שזה רק אם יש חיוב חטאת בין הרשויות ולא כרמלית, ואביי סובר שגם כרמלית מחלקת אך חתיכת עץ שאין בה י' טפחים על ד' טפחים אינה מפסיקה, ורבא סובר שגם זה מפסיק, ורבא לשיטתו שהוא אמר שרשות שבת כרשות גיטין.

במקרה שאין מצר או חצב אמר ר' מרינוס בשם ר' יוחנן שקונה עד היכן שנקרא על שמו, ומבאר רב פפא שכל מקום שהגר משקה מבורו קנה בהכאת מכוש אחד.

רב אחא בר עויא אמר לפני ר' אסי בשם ר' אסי בר חנינא שחצובא מפסיק בנכסי הגר ורב יהודה מבאר בשם רב שחצובא הוא צמח שיהושע תיחם בו לישראל את הארץ.

עוד אמר רב יהודה בשם רב שיהושע מנה רק את העיירות שעומדות בגבולים.

רב יהודה אומר בשם שמואל שכל מה שה' הראה למשה חייב במעשר ובא למעט את הארצות קיני קניזי וקדמוני, ור"מ מפרש שזה הארצות נפתוחא ערבאה ושלמאה, ור'

דף נד ר' ירמיה ביראה אומר בשם רב יהודה שמי שזרע לפת בנקעים של קרקע אינו חזקה שהרי אין שבת בשעה שזרע והשבח בא ממילא.

שמואל אומר שמי שנוטל מענפי דקל לצורך הדקל קנאו אך אם נטל לצורך בהמותיו לא קנה והיינו שאם לקח בשוה משני הצדדים זה לצורך הדקל ואם לקח מצד אחד זה לצורך בהמותיו, עוד אומר שמואל שמי שמנקה את השדה מקיסמים ועשבים רעים אם עשה לצורך תיקון הקרקע קנאה, ואם עשה לצורך העצים עצמם לא קנה והיינו שאם לוקח את הגדולים והקטנים א"כ זה לצורך הקרקע ואם לוקח את הגדולים ומשאיר את הקטנים בקרקע א"כ זה לצורך העצים, עוד אמר שמואל שמי שמשוה את הקרקע לצורך הקרקע קנאה אך אם לצורך העפר לא קנה, והיינו שאם לוקח תל ונותן בגומא זה לצורך הקרקע ואם הוא מרחיב את התל ואת הגומא זה לצורך גורנו ולא לחרישה ולא קנה, עוד אמר שמואל שמי שפתח פתח למים לקרקע לצורך הקרקע קנה ואם לצורך הדגים לא קנה והיינו שאם הוא פותח פתח אחד זה לצורך הקרקע ואם פתח ב' פתחים זה לצורך הדגים.

אשה אחת אכלה דקל י"ג שנים בנטילת ענפיו ואדם אחד בא ועדר תחתיו ולוי או מר עוקבא העמיד בידו ובאה האשה וצותה לפניו אמר לה מה אעשה לך הרי לא החזקת כדרכם של האנשים.

רב אומר שמי שצר צורה בנכסי הגר קנה ורב עצמו קנה את גינתו ע"י שצר בו צורה.

רב הונא אומר בשם רב שבשדה שיש לה מיצר מד' רוחותיה קנה את כולה ע"י הכשה במכוש אחד ושמואל סובר שקנה רק את מקום מכושו,

עמוד ב שדה בבקעה שאינה מסוימת במיצריה אמר רב פפא שקונה בהכאת מכוש כשיעור שהולך החורש עם הבקר וכן כשיעור חזרתו.

רב יהודה אומר בשם שמואל שנכסי עכו"ם הם כמדבר והרוצה להחזיק בהם זכה כי העכו"ם מסתלק מבעלותו על הקרקע בנתינת מעות והישראל קונה ממנו רק מזמן הגעת השטר לידו ולכן מי שהחזיק בהם בינתיים זכה, ואביי מקשה ששמואל סובר שדינא דמלכותא דינא והמלך אמר שקונים שדות רק בנתינת השטר, אמר רב יוסף שהיה מקרה בכפר רועים שישראל קנה שדה מעכו"ם ובינתיים ישראל אחר עדר מעט בשדה ורב יהודה העמידה ביד השני, אמר לו אביי שאין להוכיח משם שהרי הם אינם משלמים מסי המלך והמלך אמר שהמשלם את המיסים הוא זוכה בקרקע.

רב הונא קנה שדה מעכו"ם וישראל אחר עדר בה מעט ור"נ העמיד ביד השני אמר לו רב הונא האם עשית כך בגלל דברי שמואל שאמר שנכסי עכו"ם הם כמדבר,

דף נה אדרבה עשה לי כדברי שמואל לגבי נכסי הגר שקנה רק את מקום מכושו, אמר לו ר"נ בזה אני סובר כשמועתך שאמרת בשם רב שבניכש בה מכוש אחד קנה את כולה, ורב הונא בר אבין שלח שאם ישראל קנה מעכו"ם וישראל אחר החזיק בינתיים לא מוציאים מידו, ור' אבין ור' אילעא וכל רבותינו שוים בדבר.

יהודה מפרש שזה אדום עמון ומואב, ור"ש מפרש שזה הארצות ערדיסקים אסיא ואספמיא.

משנה אם שני עדים העידו שאכל את השדה ג' שנים ונמצאו זוממים משלמים הכל לבעלים ואם יש שני עדים על שנה ראשונה ועוד שנים על שנה שניה ועוד שנים על שנה שלישית **עמוד ב** מחלקים ביניהם שליש לכל כת, ג' אחים שאחד מצטרף עם כל אחד הם ג' עדויות ונחשבים ככת אחת להזמה. **גמרא** משנתנו לא כר"ע ששנינו שאמר ר' יוסי שכשהלך אביו חלפתא ללמוד אצל ר' יוחנן בן נורי ויש אומרים שר' יוחנן בן נורי הלך ללמוד אצל אבא חלפתא והוא שאל על מקרה שאחד אכל שנה ראשונה בפני שנים וכן שניה וכן שלישית, אמר לו שזה חזקה אמר לו שגם הוא סובר כך אך ר"ע חולק על כך והוא סובר **על פי שנים עדים יקום דבר** ולא חצי דבר, ולכאורה מה רבנן ימעטו מדבר שאין לומר שבא למעט כשעד אחד אומר שהיתה שיערה אחת בגבה ועד אחד אומר שהיתה שיערה בכריסה זה ודאי לא עדות שזה חצי דבר וחצי עדות אלא בא למעט באופן ששנים אומרים אחת בגבה ושנים אומרים אחת בכריסה.

רב יהודה אומר שאם אחד אומר שהמחזיק אכלה חיטים והשני אומר שאכלה שעורים זה נקרא חזקה ור"נ מקשה שלפ"ז גם אם אחד אומר שאכלה ראשונה שלישית וחמישית והשני אומר שאכלה שניה רביעית ושישית זה יהיה חזקה, ורב יהודה סובר שיש לחלק ששם לא יהיה חזקה שהרי על השנה שאחד מעיד השני לא מעיד אך כאן על השנה שזה מעיד השני מעיד ואין דעתם של העדים להתבונן בין חיטים לשעורים וזה לא נקרא הכחשה.

דף נז בשטר אחד היו חתומים שנים ואחד מהם נפטר ובא אח של אחד מהם עם עד נוסף להעיד על חתימת ידו של האחר, ורבינא רצה לדמות את זה למשנתנו שג' אחים מעידים עם אחר שמצטרף עם כל אחד ורב אשי אמר שאין לדמות כי שם לא יוצא ג' רבעים על פי כל האחים אך לגבי השטר כשיש עד אחד שמעיד עם האח יוצא שהוציאו ג' רבעים על ידי שני אחים שהרי אח אחד חתום על חצי ואח נוסף חתום עם אחר ולכן לא ניתן לקיים את השטר על פי אח עם עד.

משנה יש דברים שיש בהם חזקה שצריך למחות בו ויש דברים שאין בהם חזקה: העמדת בהמה בחצר או העמדת תנור ריחיים וכיריים וגידול תנגולים ונתנית זבל בחצר אין בהם חזקה, אך אם עשה מחיצה לבהמתו יותר מ' טפחים וכן אם עשה מחיצה לתנור ריחיים וכיריים וכן אם הכניס תרנגולים לתוך הבית ועשה מקום לזבלו עמוק שלושה או גבוה שלושה יש בזה חזקה. **גמרא** יש להקשות מה החילוק בין הרישא לסיפא, ומבאר עולא שמה שקונה בנכסי הגר קונה גם בנכסי חבירו ומה שלא קונה בנכסי הגר לא קונה אצל חבירו, ורב ששת מקשה שהכלל אינו נכון שחרישה קונה בנכסי הגר ולא בנכסי חבירו ואכילת פירות קונה בנכסי חבירו ואינו קונה בנכסי הגר, ור"נ מבאר בשם רבה בר אבוב **עמוד ב** שמדובר בחצר השותפין שלא מקפידים על סתם העמדה אלא רק במחיצה, אך קשה ששנינו ששותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורים להכנס לחצר א"כ מקפידים גם על העמדה, אלא מבאר ר"נ שמדובר ברחבה שאחורי הבתים שלא מקפידים שם על סתם העמדה אלא רק בעשיית מחיצה, ורב פפא מבאר שמדובר בחצר השותפין ולגבי העמדה יש שמקפידים ויש שלא ולכן לגבי קנין הולכים לקולא ולא מחזיקים בהעמדה אך לגבי נדר מחמירים לאסור גם העמדה,

ורבינא אומר שבאמת בחצר השותפין לא מקפידים כלל והמשנה בנדרים היא כדעת ר"א שסובר שאפילו ויתור אסור במודר הנאה.

ר' יוחנן אומר בשם ר' בנאה ששותפין מעכבים זה את זה בכל הדברים מלבד כביסה שאין דרכן של בנות ישראל להתבזות על הכביסה.

ר' חייא בר אבא אומר שהפסוק **ועוצם עיניו מראות ברע** מדבר על זה שאינו מסתכל על הנשים בשעה שעומדות על הכביסה, ולכאורה אם מדובר שישנה דרך אחרת ללכת בה והוא הולך בדרך זו א"כ הוא רשע ואם אין דרך אחרת הוא אנוס בשעה שהוא עובר כאן, ויש לומר שמדובר שיש דרך אחרת ובכ"ז יש לו להכריח עצמו לא להסתכל.

ר' יוחנן שאל את ר' בנאה כיצד יהיה חלוקו של ת"ח אמר לו שאין בשרו נראה תחתיו כלל וטליתו של ת"ח היינו שאין חלוקו נראה טפח מתחתיו, ושולחן של ת"ח יהיה בו מפה על שני שליש ושליש מגולה ועליו מונחים קערות וירק וטבעתו של השולחן היא מבחוץ ומה ששנינו שטבעתו מבפנים מדובר שיש תינוק שלא ינענע בה את השולחן וכשאין תינוק הטבעת מבחוץ, עוד י"ל שמדובר שאין תינוק אלא כשיש שמש הטבעת מבפנים שלא יתקל בה השמש ואם אין שמש הטבעת מבחוץ, עוד י"ל שגם כשיש שמש אם זה ביום שהוא רואה ואינו נתקל הטבעת מבחוץ ובלילה הטבעת תהיה בפנים, שולחנו של עם הארץ נראה כמדורה,

דף נח וקדירות מקיפות אותה, מטה של ת"ח היינו שאין כלום תחתיה מלבד סנדלים בימות החמה ומנעלים בימות הגשמים ואילו תחת מטתו של עם הארץ זה כאוצר בלוס שמניח תחתיה כל דבר.

ר' בנאה היה מציין מערות קבורת הצדיקים כשהגיע למערת אברהם אבינו מצא את אליעזר עבד אברהם שעומד לפני השער ושאל אותו מה אברהם עושה אמר לו שהוא שוכב בכנפיה של שרה והיא מעיינת לו בראשו אמר לו לך אמור לו ר' בנאה עומד בפתח אמר לו אתה יכול להכנס כיון שידוע שאין יצר הרע בעוה"ב ואינו צריך להצטנע, ונכנס ר' בנאה ובדק את מדת המערה ויצא וכשהגיע למערת אדם הראשון יצאה בת קול ואמרה הסתכלת בדמות דיוקני אל תסתכל בדיוקני עצמה, אמר ר' בנאה שהוא רוצה לציין את המערה אמרו לו כמדת החיצונה כך מדת הפנימית, ולמ"ד שמערת המכפלה היתה שני בתים זה למעלה מזה כמדת העליונה כך מדת התחתונה, ואמר ר' בנאה שהוא ראה את שני עקביו של אדם הראשון והם נראו כשני גלגלי חמה, הכל בפני שרה כקוף בפני אדם שרה בפני חוה כקוף בפני אדם בפני אדם כקוף בפני אדם, יופיו של רב כהנא מעין יפיו של רב ויופיו של רב מעין יופיו של ר' אבהו יפיו של ר' אבהו מעין יפיו של יעקב אבינו יפיו של יעקב אבינו מעין יפיו של אדם הראשון.

מכשף אחד היה מחטט במתים להפשיט בגדיהם כשהגיע למערתו של ר' טובי בר מתנה הוא תפס את המכשף בזקנו, ואביי ביקש ממנו שיעזוב אותו ובשנה אחרת שוב בא לחטט במערתו והוא תפסו בזקנו, וכשבא אביי הוא לא עזב אותו עד שגזרו את זקנו.

אדם אחד אמר בעת פטירתו חבית עפר לבני האחד חבית עצמות לבני האחר חבית מוכין לבני הנוסף ולא ידעו מה רצונו, ובאו לר' בנאה והוא שאל אותם האם יש לכם קרקעות אמרו לו כן יש לכם בהמות אמרו לו כן יש לכם

בגדים אמרו לו כן אמר להם א"כ זה כוונתו שעפר זה קרקעות עצמות זה בהמות מוכין זה בגדים.

אדם אחד שמע שאשתו אומרת לבתו מדוע אין את צנועה בזנות הרי לי יש עשרה בנים ורק אחד הוא מבעלי, וכשנפטר הוא כתב שכל נכסיו לבנו האחד ולא ידעו למי, ובאו לר' בנאה והוא אמר לכו חבטו בקברו של אביכם עד שיקום ויגלה לכם והלכו כולם מלבד אחד, אמר ר' בנאה שהוא התכוון לאותו אחד הלכו והלשינו למלכות שיש יהודי אחד שמוציא ממון מאנשים בלי עדים וללא ראייה כלל וחבשוהו ובאה אשת ר' בנאה למלכות ואמרה עבד אחד היה לי וחתכו את ראשו והפשיטו את עורו ואכלו את בשרו ומילאו בו מים והשקו לחברים ולא נתנו לי דמים ושכר, ולא ידעו מה היא רוצה אמרו נשאל את חכם היהודים וקראו לר' בנאה והוא אמר שהיא מתכוונת לנו של עור הבהמה שהיתה לה, אמרו כיון שהוא חכם ביותר שידון לנו בשער והוא ראה שהיה כתוב בשער שדיין שנקרא לדין אינו דייק אמר להם א"כ אם יבא אדם מהעולם ויזמין את הדיין לדין נפסול את הדיין **עמוד ב** אלא יש להוסיף שדיין שנתבע לדין והוציאו ממנו ממון אינו דייק והם הוסיפו שזקן היהודים אמר שדיין שנקרא לדין ומציאין ממנו ממון בדין אינו דייק, וראה שכתוב שם בראש כל המוות הוא דם בראש כל החיים הוא יין שאל אותם וכי מי שנופל מהגג או מהדקל ומת זה בגלל דמו ועוד שכל מי שהולך למות נשקהו יין והוא יחיה אלא יש לכתוב כך ראש כל המחלות זה הדם ראש כל הרפואות הוא יין במקום שאין יין שם צריך סימנים לרפואה.

בפתחה של קפוטקיא כתוב אנפק אנבג אנטל והם מדה אחת שהיא רביעית של תורה.

משנה אין חזקה למרזב אך יש חזקה למקומו ויש חזקה למזחילה שהיא ניקוז כל הגג, לסולם מצרי שהוא קטן אין חזקה אך לצורי שהוא גדול יש חזקה, לחלון מצרי אין חזקה אך יש חזקה לצורי, חלון המצרי הוא שאין ראשו של אדם יכול להכנס לתוכו ור' יהודה סובר שאם יש לו מלבן יש חזקה גם אם אין ראש אדם יכול להכנס בו. **גמרא** רב יהודה מבאר בשם שמואל את דברי המשנה שאין למרזב חזקה אך למקומו יש חזקה שאין לו חזקה מרוח אחת אך יש חזקה משתי רוחות, ור' חנינא מפרש שאין לו חזקה שאם היה ארוך יקצר אותו אך יש למקומו חזקה שאינו חייב לעוקרו, ורב ירמיה בר אבא מפרש שאין לו חזקה שיכול לבנות מתחתיו אך אינו חייב לעוקרו,

דף נט שנינו במשנה שיש חזקה למזחילה וזה מוכן לשני הביאורים הראשונים שבמרזב מקצרו או שאין לו חזקה מרוח אחת א"כ באה המשנה לומר שלמזחילה יש חזקה שאינו צריך לקצרה, אך אם במרזב הכוונה היא שיכול לבנות תחתיו א"כ מדוע במזחילה לא יבנה מתחתיו, יש לפרש שמדובר במזחילה שקבועה בבנין והוא טוען לו שאינו רוצה שיחלש הבנין של המזחילה.

רב יהודה אומר בשם שמואל שאם יש צינור שמקלח מים לחצר חבירו ורוצה בעל הגג לסתמו מעכב עליו בעל החצר שהוא טוען לו כמו שאתה קנית לך זכות שירדו המים לחצרי כך אני קונה את המים של גגך, ור' אושעיא סובר שמעכב עליו ור' חמא סובר שאינו מעכב ושאלו את ר' ביסא והוא אמר שיכול לעכב וקרא עליו רמי בר חמא את הפסוק **והחוט המשולש לא במהרה ינתק** זה ר' אושעיא בן ר' חמא בן ר' ביסא.

אצל ר' ינאי פירשו שסולם מצרי הוא קטן שיש בו פחות מארבעה שלבים.

המשנה מפרשת מה גדלו של חלון מצרי ולא פירשה בסולם המצרי, יש לומר שהמשנה רצתה לומר שר' יהודה חולק לגבי חלון מצרי.

ר' זירא אומר שאין חזקה בחלון מצרי למעלה מד' אמות ואינו יכול למחות אך למטה מד' אמות יש לו חזקה ויכול למחות בו כשהוא פותח אותו, ור' אילעא סובר שגם למעלה מד' אמות אין חזקה אך יכול למחות, ולכאורה נחלקו שר' זירא סובר שלמעלה מד' אינו יכול למחות שכופים על מדת סדום ור' אילעא סובר שיכול למחות שלא כופים על מדת סדום, ויש לומר שלכו"ע כופים על מדת סדום וסובר ר' אילעא שיכול למחות כיון שהוא יכול לעמוד על ספסל ולראות.

אדם אחד רצה לעשות חלון צורי וחבירו מחה ובא לפני ר' אמי והוא שלחו לר' אבא בר ממל והוא אמר שיעשה לו כמו שאמר אילעא בשם שמואל שלענין אורה גם בכל שהוא יש חזקה.

משנה יש חזקה לזיו שלא יבנה סמוך לו עד טפח **עמוד ב** ובעל החצר יכול למחות אם הוא רוצה להוציא זיו אך פחות מטפח אין לו חזקה ולכן לא יכול למחות בו. **גמרא** ר' אסי אומר בשם ר' מני ויש אומרים שר' יעקב אמר בשם ר' מני שאם החזיק בזיו בטפח החזיק גם לד' ואביי מבאר שאם החזיק ברוחב טפח לאורך ד' טפחים הוא החזיק ברוחב ד'.

אמר רב הונא שמה ששנינו לגבי פחות מטפח שאין יכול למחות היינו בעל הגג בבעל החצר אך בעל החצר יכול למחות בבעל הגג, ורב יהודה סובר שגם בעל החצר לא יכול למחות בבעל הגג, ולכאורה נחלקו לגבי היזק ראייה שלרב הונא זה נקרא נזק ולרב יהודה זה לא נזק, ויש לדחות שלכו"ע היזק ראייה הוא נזק ורב יהודה סובר שטוען בעל הגג הרי ממילא אינו ראוי לתשמיש אלא רק לתלות בו משהו וא"כ כשאתלה חפץ אני אחזיר את פני ולא אסתכל, ורב הונא סובר שטוען בעל החצר שלעתים אתה תפחד ליפול ותסתכל וגם כשאינך מפחד תתרוץ שהסתכלת בגלל הפחד.

משנה אין לפתוח חלונות לחצר השותפים ואם קנה בית בחצר אחרת לא יפתח פתח לחצר השותפין וכן כשבונה עלייה על ביתו לא יפתח פתח לחצר השותפין ואם רצה בונה את החדר לפניו מביתו ובונה עלייה על ביתו ופותחה לתוך ביתו. **גמרא** לכאורה קשה מדוע המשנה אומרת לחצר השותפין הרי אסור גם לחצר חבירו, ויש לומר שהמשנה אומרת בדרך לא מבעיא שלא רק לחצר חבירו לא יפתח אלא אף לחצר השותפין לא יפתח למרות שהוא ממילא צריך להצטנע ממנו, קמ"ל שהוא טוען לו שעד עכשיו היתי צריך להצטנע ממך רק בחצר ועכשיו אצטרך להצטנע גם בבית.

שנו בברייתא מעשה שאדם אחד פתח את חלונו לחצר השותפין ור' ישמעאל בן ר' יוסי אמר לו החזקת בני החזקת, אך ר' חייא אמר לו יגעית ופתחת יגע וסתום,

דף ס ר"נ אומר שאם סתם כותל כנגד חלון יש חזקה לאלתר שאדם לא עשוי לשתוק כשסותמים את האור לחלונו. **אין לפתוח** פתח לחצר השותפין כי הוא מרבה עליהם את הדרך, והמשנה אומרת בסיפא שיכול לפתוח חדר או עלייה לתוך ביתו אף שמרבה את הדרך מבאר רב הונא שאינו מוסיף על בנינו אלא מחלק חדר קיים וכן מנמיך את תקרתו ושם בונה את העלייה.

משנה אין לפתוח פתח כנגד פתח או חלון כנגד חלון לחצר השותפין, וכן אם היה קטן לא יעשנו גדול אך לרה"ר יכול לפתוח פתח כנגד פתח או חלון כנגד חלון ואם היה קטן עושהו גדול ועושה מאחד שני פתחים או חלונות. **גמרא** ר' יוחנן אומר שהמשנה למדה מהפסוק **וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו** שהוא ראה שפתחיהם לא מכוונים זה לזה ואז אמר שהם ראויים שתשרה עליהם השכינה.

רמי בר חמא הבין בדברי המשנה שקטן לא יעשנו גדול שאם היה רחב ארבע לא יעשנו רחב שמונה שאז הוא לוקח ח' אמות בחלוקת החצר אך אם היה רחב ב' יעשנו רחב ד' שהרי ממילא יש לו ד' אמות בחצר, ורבא דוחה שיכול לומר לו בפתח קטן אני יכול להצטנע ממך אך בגדול יותר לא אוכל להצטנע ממך.

רמי בר חמא הבין בדברי המשנה שאם היה פתח אחד לא יעשנו שנים שהכוונה שאם היה פתח ד' לא יעשנו שנים של שנים שנים שאז הוא יקח בחצר שמונה אמות אך אם היה רחב ח' אמות יוכל לעשותו שנים של ארבע ארבע שהרי ממילא יש לו ח' אמות בחצר, ורבא דוחה שהוא יכול לטעון לו אני יכול להצטנע ממך בפתח אחד אך לא בב' פתחים.

לרה"ר יכול לפתוח פתח כנגד פתח שהוא אומר לו ממילא אתה צריך להצטנע מבני רה"ר.

משנה אין לעשות חלל של בורות שיחין ומערות תחת רה"ר ור"א מתיר בשיעור שעגלה יכולה ללכת על החלל כשהיא טעונה אבנים, לא מוציאים זיזים וגזוזטראות לרה"ר ואם רצה יכנוס את הכותל לתוך שלו ושם יעשה זיזים ואם קנה חצר שיש בה זיזים וגזוזטראות היא בחזקתה שכנראה המוכרה לו כבר כנס לתוך שלו. **גמרא** רבנן לא סמכו על שיעור שעגלה מהלכת עם אבנים מכיון שלעתים זה נפחת והוא לא שם לבו לכך.

לר' אמי היה זיז שיצא למבוי והיה אדם נוסף שהיה לו זיז שיצא לרה"ר, ור' אמי אמר לו שיקוץ את הזיז אמר לו אותו אדם גם לך יש זיז אמר לו שהזיז שלו יוצא למבוי ובני המבוי מוחלים לו אך ברה"ר מי יכול למחול לך.

לר' ינאי היה אילן שנוטה לרה"ר והיה אדם נוסף שהיה לו אילן שנטה לרה"ר ובני רה"ר עכבו עליו ובא לפני ר' ינאי **עמוד ב** והוא אמר לך היום ובא מחר ובלילה קצץ ר' ינאי את שלו ולמחרת בא אותו אדם אמר לו ר' ינאי קוץ את אילנך אמר לו הרי גם שלך נוטה אמר לו ראה אם שלי קצוץ תקצוץ את שלך ואם שלי אינו קצוץ אל תקצוץ את שלך, ויש להבין מה חשב ר' ינאי בתחילה שלא קצץ, ויש לומר שבתחילה חשב ר' ינאי שזה נח לבני רה"ר לשבת בצילו וכשראה שהקפידו כלפי אותו אדם אז קצץ את שלו כדברי ר"ל שאמר קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים.

הסתפקו באופן שכנס ולא הוציא זיז מיד האם יכול להוציא אח"כ סובר ר' יוחנן שיכול להוציא אח"כ ור"ל סובר שאינו יכול להוציא, ור' יעקב אמר לר' תחליפא שלכו"ע יכולים להוציא אח"כ ונחלקו אם יכול להחזיר את הכותל למקומו שר' יוחנן סובר שאינו יכול להחזיר את הכותל כדברי רב יהודה שמיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו, ור"ל סובר שאסור לקלקל רק כשאין רווח ללכת אך כאן עדיין יש רווח ללכת.

רב הונא סובר שכשלקח חצר שהיו בה זיזים ונפל הכותל חוזר ובונה כבתחילה, ויש להקשות ששנינו שלא מסיידים או מכיירים או מפיחים בזמן הזה ואם לקח שדה מסויידת

או מכויירת או מפוייחת היא בחזקתה אך אם נפלה לא חוזר ובונה אותה, יש לומר שלגבי איסור יש להחמיר יותר.

שנו בברייתא שאין לסוד סיד בביתו אך אם הוא מעורב בחול או תבן מותר, ור' יהודה סובר שאם עירב חול אסור כי זה טרכסיד ואם עירב תבן מותר.

שנו בברייתא שאחר החורבן רבו פרושים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין ור' יהושע אמר להם מדוע אינכם אוכלים בשר ושותים יין אמרו לו איך נאכל בשר שהיה קרב במזבח ועכשיו בטל איך נשתה יין שנסכוהו במזבח ועכשיו בטל אמר להם א"כ לא יאכלו לחם שבטל לחם הפנים, ואין לומר שיסתפקו בפירות שגם אותם לא יאכלו שבטלו הביכורים אמרו לו שניתן לאכול פירות שאינם משבעת המינים אמר להם א"כ לא ישתו מים כי בטל ניסוך המים ושתקו, אמר להם בני אי אפשר שלא להתאבל שהרי נגזרה גזירה ואי אפשר להתאבל יותר מדאי כי לא גוזרים גזירה על הציבור אם אין רובו יכול לעמוד בה שכתוב **במארה אתם נארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו** אלא אמרו חכמים שאדם יסוד את ביתו בסיד וישייר בו דבר מועט, וביאר רב יוסף אמה על אמה ורב חסדא הוסיף כנגד הפתח, וכן עושה אדם צרכי סעודה ומשייר דבר מועט, ומבאר רב פפא מאכל דגים מטוגנים בסלת, ואשה עושה את כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט, ומבאר רב בת צידעא שרגילים לסוד שם והטעם לכך שכתוב **אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחיכי אם לא אזכרכי**, ואת הפסוק על ראש שמחתי מבאר רב יוסף שזה אפר מקלה ששמים בראש חתנים ואמר אביי לרב פפא שמניחים אותו במקום תפילין כמו שכתוב **לשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר** והמתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה שכתוב **שמחו את ירושלים וגילו בה שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה**.

ר' ישמעאל בן אלישע אמר שדין הוא שנגזור על עצמינו אחר החורבן שלא לאכול בשר ולא לשתות יין אלא שלא גוזרים גזירה על הציבור אם אין רובו יכולים לעמוד בה ואחר שגזרה עלינו מלכות הרשעה גזירות רעות וקשות ומבטלת מעמנו תורה ומצוות ולא מניחה אותנו להכנס למילה או פדיון הבן דין הוא שנגזור על עצמינו שלא לישא נשים ולהוליד בנים ונמצא שזרעו של אברהם כלה מאליו אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגים ולא מזידים.